

Per a molts, Tolosa, junt a Adolf Ley, fou el gran iniciador de la neurocirurgia catalana i un dels seus primers especialistes a Espanya. Eduard Tolosa i Sixto Obrador són probablement els únics neurocirurgians espanyols presents a l'eponímia mèdica mundial.

Eduard Tolosa i Colomer nasqué el 24 d'octubre de 1900 a Barcelona, es llicencià en Medicina a aquesta ciutat el 1921 i es doctorà vuit anys després amb la tesi Algunas consideraciones sobre el diagnóstico diferencial de la enfermedad de Raynaud 5. Interessat per la Medicina Interna, passà algun temps com assistent a la Clínica Mèdica del Dr. Ferrer i Solervicens, però de seguida s'interessà per l'estudi de les malalties neurològiques. Amb aquest fi, treballà dos anys com assistent en el dispensari de Neurologia del Dr. Barraquer Roviralta a l'antic Hospital de la Santa Creu i més tard amb el Dr. Andrè Thomas a l'Hôpital Saint Joseph de Paris. En aquest país aprofità per assistir a diversos cursos de Guillain i Alajouanine, i visità els serveis de Foix, Lhermitte i Barré. La seva formació es completà amb una estada a Madrid on treballà a la consulta externa del Dr. Sanchis Banús. Aprofità, també llavors, per realitzar un treball experimental a l'Institut Cajal, en el departament del Dr. Rodríguez Lafora i sota la direcció del Dr. Castro.

El seu interès per la neurocirurgia aparegué poc després degut a, en paraules del propi Tolosa5:

“el deseo de curar un importante grupo de casos neurológicos ante el cual el neurólogo permanecía totalmente impotente y la vivencia directa que sobre la Fisiología y la Anatomía cerebrales proporciona la Neurocirugía me llevaron irresistiblemente hacia la misma”

Els seus inicis quirúrgics els realitzà amb el Dr. Puig Sureda i l'any 1930 inicià els seus estudis neuroquirúrgics a l'Hôpital de la Pitié de Paris amb els doctors Vincent i David; posteriorment visità nombrosos centres, entre els que Tolosa destacava el Wenzel-Hanke Krankenhaus de Breslau (avui Wrocław) amb el Dr. Foerster i el Serafimerlasarettet d'Estocolm amb el Dr. Olivecrona. Fou nomenat professor agregat de Neurologia a la Universitat Autònoma de Barcelona (1934), treballà amb el Dr. Corachán Llorca (potser el primer neurocirurgià català) fins la seva mort, i fou neurocirurgià assistent de la clínica quirúrgica del Dr. Puig Sureda a l'Hospital Clínic (1935) i cap de secció de Neurologia i Neurocirurgia de l'Institut Policlínic de Barcelona (1934). Però la seva gran activitat científica i assistencial començà el 1940 quan fou nomenat director del Servei de Neurocirurgia de l'Institut Neurològic Municipal de Barcelona, creat quatre anys abans per Dr. Belarmino Rodríguez Arias9, responsabilitat que exercí fins la seva jubilació al 1970. També treballà com a neurocirurgià a l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, adscrit al dispensari del Dr. Barraquer Ferrer, des de 1944 a 1954, a l'Hospital del Sagrat Cor i a l'Hospital de Nens Pobres (1955). Quan al 1956 es varen crear els serveis de Neurocirurgia a l'actual Hospital General Universitari del Vall d'Hebrón, Tolosa va ser anomenat cap d'un dels serveis (el Dr. Adolf Ley encapçalà l'altre), que fou organitzat amb l'ajuda dels Drs. Fuenmayor i Figuerola. L'any 1970 es jubilà i deixà tots els seus càrrecs; encara però, fou nomenat professor honorari de l'Escola Professional de Neurocirurgia de la Universitat Autònoma de Barcelona l'any 1975. Eduard Tolosa morí el 4 de desembre de 1981 després de disset anys de lluita amb una malaltia que havia tractat tantes vegades, la malaltia de Parkinson10.

La activitat científica i assistencial d'Eduard Tolosa fou intensa, com ho demostren les seves prop de 200 publicacions. És tanmateix recordat com un gran clínic i destaquen especialment les aportacions en el camp de la patologia tumoral, tant en la seva vessant semiològica com quirúrgica, i en el tractament dels hematomes subdursals i epidurals. Fou pioner de la cirurgia estereotàxica en els anys seixanta, que emprà pel tractament de la malaltia de Parkinson i per la realització de biòpsies cerebrals10. Destacà especialment la publicació de Angiografía cerebral (1953), una de les primeres publicacions en espanyol sobre aquest tema. També fou autor de Síndromes extrapiramidals dins de les Monografies Mèdiques (Barcelona, 1931) i Cirugía del dolor (Barcelona, 1941). També tingué un paper important en l'àmbit de societats científiques, ja que fou membre fundador de la Sociedad Española de Neurología (on també fou tresorer i vicepresident) i de la World Federation of

Neurosurgical Societies. Fou president de la Sociedad Luso-Española de Neurocirugía i de l'Associació de Neurologia i Psiquiatria de l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears^{5,9,10}.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES Casassas O. Diccionari Enciclopèdic de Medicina. Barcelona: Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears, Enciclopèdia Catalana, 1990; 1425. Acarin N, Álvarez J, Peres J, dir. Glosario de Neurología. Barcelona: Sociedad Española de Neurología, 1989; 56. Magalini SI, Magalini SC, De Francisci G. Dictionary of medical syndromes. 3^a ed. Filadelfia: JB Lippincott Co, 1990; 872. Tolosa E. Periarteritic lesions of carotid siphon with clinical features of carotid infraclinoidal aneurysm. J Neurol Neurosurg Psychiatry 1954; 17: 300-302. Tolosa E. Curriculum vitae. Rev Esp Oto-Neuro-Oftalm Neurocir 1973; 31: 159-195. Hunt WE, Meacher JN, Le Fever HE, Zeman W. Painful ophthalmoplegia: Its relation to indolent inflammation of the cavernous sinus. Neurology 1961; 11: 56-62. Tolosa E, Fuenmayor P, Llovet J. Syndrome du sinus caverneux. Considérations sur ses formes bénignes et spontanément régressives. Rev Oto-Neuro-Ophtalmol 1961; 33: 365-368. Smith JL, Taxdall DSR. Painful ophthalmoplegia: the Tolosa-Hunt syndrome. Am J Ophthalmol 1966; 61: 1466-1472. Solé J. El Instituto Neurológico Municipal de Barcelona (Notas Históricas). Montcada i Reixac: Gráficas Rimont, 1998. Prim J. Evolución histórica de la neurocirugía en Cataluña. Bellaterra: Servei de Publicacions de la UAB, 1993.

From:

<https://neurocirugiacontemporanea.es/wiki/> - **Neurocirugía Contemporánea**
ISSN 1988-2661

Permanent link:

https://neurocirugiacontemporanea.es/wiki/doku.php?id=tolosa_i_colomer

Last update: **2025/05/04 00:00**